

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA DIYARBAKIR

TALEPTE BULUNAN : Diyarbakır Barosu

T. KONUSU : Diyarbakır ili Sur ilçesi İçkale mevkiinde yapılan restorasyon çalışması sırasında bulunan insan kemiklerine ilişkin restorasyon çalışmasının durdurulması, kazı çalışmasının yapılması ve insan kemikleri üzerinde gerekli incelemenin ve kimlik tespitinin yapılması talebidir.

AÇIKLAMALAR :

Diyarbakır ili Sur ilçesi İçkale Mevkiinde yapılan restorasyon çalışmaları sırasında insan kemiklerine rastlanıldığı hususu basın yayın organlarından öğrenilmiştir. Ekte ilgili görüntü kayıtlarını sunuyoruz.

09.06.2022 tarihinde, Diyarbakır Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerince, JİTEM tarafından sorgu ve infaz merkezi olarak kullanılan Sur İlçesi Cevatpaşa Mahallesi Hz. Süleyman Caddesi İçkale Sokakta devam eden restorasyon çalışma alanına gidilerek yerinde tespit ve incelemelerde bulunulmuştur.

Kazı çalışmasının yapıldığı şantiye alanındaki gözlemler ve yetkililerle yapılan görüşmeler neticesindeki izlenimlerde; 3 insan iskeletinin bulunduğu, ayrıca çok sayıda kemiklere ulaşıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, 3 insan iskeletinin Diyarbakır Müze Müdürlüğü'ne teslim edildiği hususunda bilgi alınmıştır.

Diyarbakır ili Sur ilçesi İçkale Mevkiinde 2012 yılında yapılan restorasyon çalışmaları sırasında insan kemiklerine rastlanması üzerine Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma başlatılmış, yapılan kazı işlemi neticesinde 26 insan kemiklerine ulaşıldığı belirlenmiştir. Bu konuya ilişkin 1 Şubat 2012 tarihinde Diyarbakır Barosu olarak Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuru yapılarak etkin soruşturma yapılması talep edilmiştir. Bu husustaki talebimizin 2012 yılında yapılan kazı çalışmalarıyla doğrudan ilgisinin bulunduğunu, söz konusu soruşturma dosyasının iş bu dosyanın arasına alınmak suretiyle birlikte yürütülmesi gerekmektedir.

İnsan kemiklerine rastlanması üzerine kazı alanı olarak bulunan yer eski Diyarbakır Merkez Kapalı Cezaevinin de bulunduğu alandır. Bilindiği üzere İçkale bölgesinin bir bölümü 1997 yılına kadar adliye binası, bir kısmı Merkez İlçe Jandarma Komutanlığı ve kazıların yapıldığı yerin yanındaki bina da cezaevi olarak kullanılmaktaydı. Ayrıca o alanda tarihi bir kilise binası, kilisenin kuzey-doğu tarafında eski saray kalıntısı bulunmaktadır.

Bunun dışında eski adliye binası (Cumhuriyet Başsavcılığı ve Asliye Ceza Mahkemeleri tarafından kullanılan) ile tarihi kilise arasında kalan yerde bir bina daha bulunmaktadır. Bu binanın 1990'lı yıllarda kısa adı JITEM olarak bilinen Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele birimi tarafından merkez olarak kullanıldığı kamuoyunun malumudur.

1990'lı yıllarda bölgemizde birçok insanın kendilerini polis olarak tanıtan kişilerce sivil araçlara bindirildiği ve hukuk dışı alıkoyma neticesinde zorla kaybettirildikleri bilinmektedir. Bugün ulaşılan bilgi ve belgeler bu olayların çoğunluğunun JITEM tarafından gerçekleştiği hususunda yaygın kanaat oluşturmaktadır.

Sahip olduğumuz bilgi ve tanıklıklar nedeniyle İçkale mevkiinde yapılan kazılarda bulunan insan kemiklerinin 1990'lı yıllarda JITEM tarafından kaçırılan ve kendilerinden bir daha haber alınamayan kişilere ait olabileceği kuşkusunu doğurmuştur. İlk başta böyle bir kuşkunun uyanması 1990'lı yıllarda JITEM adlı oluşumun çok sayıda kişiyi hukuk dışı alıkoyma ve zorla kaybettirmesine ilişkin toplumda taze ve güçlü bir hafızanın bulunmasındandır.

Birleşmiş Milletlerin Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Herkesin Korunmasına Dair Bildirisinde ifade edildiği üzere, 2. maddesinde hiçbir devletin zorla kayıp edilmeye sebebiyet veremeyeceği, bu durumu hoş göremeyeceği açıklanmıştır. 3. madde ile devlete yükümlenen sorumluluğun, kendi sınırları içerisinde zorla kayıp edilmelerinin önüne geçmek için etkin bir şekilde yasal, adli, idari önlemlerin alınması gerektiği ifade edilmiştir. 4. madde ile zorla kayıp edilmelere ilişkin olayın faillerinin cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir. 5. Madde kapsamında devletin sorumluluğu dikkate alınmak suretiyle ilgili makamların da cezalandırmaya konu tutulabileceklerdir. Zorla Kaybettirmeye ilişkin bildirinin 7. maddesi ile hiçbir durum ve şartta, zorla kaybettirmenin haklı çıkarılacak bir yanının bulunmadığı açıklanmıştır.

Netice itibariyle, basın yayın organlarında çıkan haber içerikleri, görüntü kayıtları ve kazı çalışmasının yapıldığı yerin JITEM Komutanlığının hukuk dışı alıkoyma ve sorgu yeri olması gözetildiğinde; restorasyon çalışmasının durdurulması, kazı çalışmasının yapılması, insan kemikleri üzerinde Adli Tıp Uzmanlarınca gerekli inceleme ile kimlik tespitinin yapılmasını talep ederiz.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda izah ettiğimiz ve soruşturma işlemi neticesinde re'sen göz önünde bulundurulacak hususlar ile birlikte; restorasyon çalışmasının durdurulması, kazı çalışmasının yapılması ve insan kemikleri üzerinde gerekli inceleme ile kimlik tespitinin yapılmasını vekaleten talep ederiz. 10.06.2022

Diyarbakır Barosu Başkanlığı

Av. Nahit EREN

Ek

1. Görüntü kayıtları(1 adet flash bellek)